

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΑΙΓΑΙΟΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

ΙΑΡΥΤΗΣ : ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

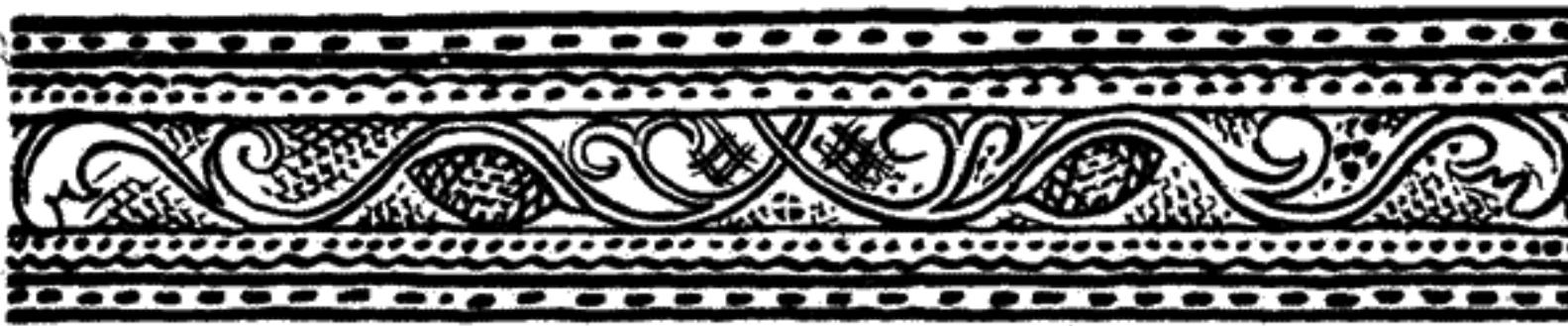
ΤΟΜΟΣ ΕΞΗΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ – ΙΟΥΝΙΟΣ

1957

Ε.Δ.Δ.Κ.Π.
ΙΟΑΝΝΙΝΑ 2008

Δ. ΚΑΤΑΡΤΖΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ*

ΕΚΔΟΣΗ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ : Κ. Θ. ΔΗΜΑΡΑ

Μέλλων^{*} θά (ή θά ν') ἀδικήσω, - εις, - ει, - ουμα, - ετε, - ουν.
< 'Υπερσυνταλικός είχα ἀδικήση, - ης, - η, - αμε, - ετε, - αν ἀδικήση. >

Προστακτικά

'Ενεστώς καὶ Παρατ: ἀδίκα, ἀς ἀδικῆ.
ἀδικᾶται, ἀς ἀδικοῦν.
'Άδριστος' ἀδίκησα, ἀς ἀδικήσῃ.
ἀδικήσαται καὶ ἀδικήσται, ἀς ἀδικήσουν.

Εύκτικά

'Ενεστώς' ἀν ποτες ν' ἀδικῶ, - ς, - η, - οῦμα, - ητε, - οῦν.
Παρατ: ἀν ποτες ν' ἀδικοῦσα.
'Άδριστος' ἀν ποτες ν' ἀδίκησα.
Μέλλων' ἀν ποτες ν' ἀδικήσω.

Υποτακτικά

'Ενεστώς' ἀν ἀδικῶ (ἄλλος ήθελα ἀδικῶ)
Παρατατ: ἀν ἀδικοῦσα· Μέλλων ἀν ἀδικήσω· (ή ήθελ' ἀδικήσῃ)
'Α π α ρ ἐ μ φ α τ α
'Ενεστώς ν' ἀδικῶ· Παρ. ν' ἀδικοῦσα· 'Άδρ. ν' ἀδίκησα· Μέλλ. ν' ἀδικήσω.

Μετοχή

'Ενεστ. καὶ Παρατ. ἀδικῶνται.
Γ'. 2. 'Εγεργητικά, παθητικά καὶ οὐδέτερα εἰς μα.
'Οριστικά
'Ενεστώς' ἀδικιοῦμαι, - ιέσαι, - ιέται, - ιοῦμαστε, - ιέστε, - ιοῦνται.
Παρατατ. ἀδικιοῦμουν· 'Άδρ. ἀδικήθηκα· Μέλλ. θ' ἀδικηθῶ.
< 'Υπερσυνταλικός είχα ἀδικηθῆ. >

Προστακτικά

'Ενεστώς καὶ Παρατ: ἀδικοῦσου, ἀς ἀδικιέται.
ν' ἀδικιέσται, ἀς ἀδικιοῦνται.
'Άδριστος' ἀδικηθοῦσου, ἀς ἀδικηθῇ καὶ τ:

Εύκτικά

* Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο τεῦχος.

'Ενεστώς' ἀν ποτες ν' ἀδικιοῦμαι. Παρατ: ἀν ποτες ν' ἀδικιοῦμουν.
'Άδριστος' ἀν ποτες ν' ἀδικήθηκα. Μέλλ. ἀν ποτες ν' ἀδικηθῶ.

Ύποτακτικά

'Ενεστώς' ἀν ἀδικιοῦμαι (ἄλλος ήθελα ἀδικιοῦμαι) Παρατ: ἀν ἀδικιοῦμουν.
'Άδριστος' ἀν ἀδικήθηκα. Μέλλ. ἀν ἀδικηθῶ (ἄλλος ήθελ' ἀδικηθῶ.)

Απαρέμφατα

'Ενεστώς' ν' ἀδικιοῦμαι. Παρατ: ν' ἀδικιοῦμουν. 'Άδρ. ν' ἀδικήθηκα. Μέλλ. ν' ἀδικηθῶ.

Μετοχή

ώντας ἀδικημένος, ώντας ἀδικημένη, ώντας ἀδικημένο.

*A'. 8. Τοίτη συζυγία τῶν περισπωμένων ποῦ λέγουνται οι
1. Ἐνεργητικά, παθητικά καὶ οὐδέτερα εἰς - ώ.*

Οριστικά

'Ενεστώς' χρυσώνω. Παρατ: ἔχρυσωνα <οἱ χρόνοι τοῦτοι κατὰ τὸν συγγραφέα εἶναι ἀνώμαλοι. >

'Άδριστος' ἔχρυσωσα, Μέλλ. θά χρυσώσω < ὑπερσ. εἴχα χρυσώσῃ. >

Προστακτικά

'Ενεστ. καὶ Παρατ: χρύσωνε. Μέλλων χρύσωσε.

'Ομοίως Εόκτικά, ύποτακτικά, ἀπαρέμφατα καὶ ἡ Μετοχή χρυσώνωντας.

A'. 2. Ἐνεργητικά, παθητικά καὶ οὐδέτερα εἰς - μα.

Οριστικά

'Ενεστώς' χρυσώνουμαι, Παρατ: ἔχρυσώνομουν, 'Άδρ. ἔχρυσώθηκα.
Μέλλων' θά χρυσωθῶ < ὑπερσ. εἴχα χρυσωθῆ. >

Προστακτικά

'Ενεστώς' χρυσώνου, 'Άδριστος χρυσώσου καὶ τ:

E'. Ρῆμα ύπαρχηκό

Οριστικά

'Ενεστώς' είμαι, είσαι, είναι, είμαστε, είστε, είναι.

Παρατατ. ήμουν, ήσουν, ήταν, ήμασταν, ήσταν, ήταν.

Μέλλων' θὲ νάμαι, θὲ νάσαι, θὲ νάναι, θὲ νάμεστε, θὲ νάστε, θὲ νάνε (σημείωσαι δτι εἰς κάποιας περίστασες μεταχειριζόμασθε εἰς τόπον ἀστάτου τὸ ἀστάθηκα π.χ. ἀστάθη καλός καὶ τὰ ἄφαγα).

Προστακτικά

'Ενεστ. καὶ Παρατ: νὰ είσαι, ἀς είναι, νὰ είστε, ἀς είναι.

Εὐκτικά

'Ενεστώς· ἀν ποτες νὰ είμαι. Παρατ: ἀν ποτες νὰ ἦμουν.

'Υποτακτικά

'Ενεστώς· ἀν είμαι. Παρατ: ἀν ἦμουν.

'Απαρέμφατα

'Ενεστώς· νὰ είμαι. Παρατατ: νὰ ἦμουν,

Μετοχή

ῶντας.

Καὶ στὰ περισπώμενα καὶ τὸ ὑπαρκτικὸ ἔχουν χώρα οἱ σύνθετοι χρόνοι κατὰ τὸν τρόπο τῶν βαρυτόνων.

VIII. Αντωνυμία

'Η αντωνυμία εἰν' ἡ πρωτότυπη, ἡ κτητική, ἡ δεικτική, ἡ ἀναφορική, ἡ σύνθετη. Εἶχει παρεπόμενα τέσσερα: γένος, ἀριθμό, πτῶσι, καὶ πρόσωπο.

1. Πρωτότυπη

'Η πρωτότυπη: πρώτου προσώπου: ἐγώ, σ' ἐμένα, ἐμένα, ἐμεῖς, σ' ἐμᾶς, ἐμᾶς.

Δεύτερο πρόσωπο: ἐσύ, σ' ἐσένα, [ἐσάνγκ], ἐσαῖς, σ' ἐσᾶς, ἐσᾶς.

Τρίτο πρόσωπο: τοῦ, τὸν καὶ τό, τοὺς· τῇ, τὴν καὶ τῇ, ταῖς καὶ τῇς· τοῦ, τό, τά.

Τὸ πρώτο καὶ δεύτερο πρόσωπο δὲν ἔχουν γενικαῖς, καὶ τὸ τρίτο ὀνομαστικαῖς, ἀντὶς ταῖς δονομαστικαῖς εἰν' τὸ ἐκείνος, ἐκείνη, ἐκείνο.

2. Η κτητική

'Ἐδικός μου, ἐδική μου, ἐδικό μου· λέγονται καὶ χωρὶς τὸ σ' κλίνουνται τριγενῶς στὴν τετάρτη καὶ δεύτερη κλίσι.

3. δεικτική

Τοῦτος, τούτου, σὲ τοῦτον, τοῦτον, τοῦτοι, τούτων, σὲ τούτους, τούτους. Θηλ: Τούτη. Οὐδέτ: τοῦτο.

'Αλλη' ἐκείνος, ἐκείνοῦ, σ' ἐκείνον, ἐκείνον, ἐκείνοι, ἐκείνων, σ' ἐκείνούς, ἐκείνούς.

'Ἐκείνη, ἐκείνης, σ' ἐκείνην, ἐκείνην· ἐκείναις, ἐκείνων, σ' ἐκείναις, ἐκείναις.

'Ἐκείνο, ἐκείνοῦ, σ' ἐκείνο, ἐκείνο· ἐκείνα, ἐκείνων, σ' ἐκείνα, ἐκείνα.

Εἶναι καὶ τό: αὐτός, αὐτή, αὐτό, δεικτική καὶ κλίνουνται τριγενῶς σάν τὴν ἀναφορική.

4. Η ἀναφορική

Αὐτός, αὐτούνοῦ, σ' αὐτόνα, αὐτόνα· αὐτοί, αὐτωνῶν, σ' αὐτούνούς, αὐτούνούς.

Αὐτή, αὐτηνῆς, σ' αὐτήνα, αὐτήνα, αὐταῖς, αὐτωνῶν, σ' αὐταῖς, αὐταῖς.

Αὐτό, αὐτούνοῦ, σ' αὐτό, αὐτό· αὐτά, αὐτωνῶν, σ' αὐτά, αὐτά.

"Ετη

2. 'Ο δποῖος, τοῦ δποίου, στὸν δποίον, τὸν δποίον· οἱ δποῖοι, τῶν δποίων, στοὺς δποίους, τοὺς δποίους.

'Η δποία, τῆς δποίας, στὴν δποίαν, τὴν δποίαν· ἡ δποίαις, τῶν δποίων, σταῖς δποίαις, ταῖς δποίαις.

Τὸ δποίο, τοῦ δποίου, στὸ δποίο, τὸ δποίο· τὰ δποία, τῶν δποίων, στὰ δποία, τὰ δποία.

5. 'Η σύνθετη

'Ατός μου, στὸν ἔαυτό μου, τὸν ἔαυτό μου.
 'Ατὴ μου, στὸν ἔαυτό μου, τὸν ἔαυτό μου.
 'Ατό μου, στὸν ἔαυτό μου, τὸν ἔαυτό μου.
 'Ομοίως τὰ δεύτερα καὶ τρίτα πρόσωπα.

IX. Πρόδεσι

'Η προθέσεις εἰν' ἡ μονοσύλλαβαις· εἰς, εἰσέ, εέ, ε', πρός· ἡ δισύλλαβαις· κατά, διά,
 γιὰ ἡ τά, μέ, μετά ἡ μέτα, πάρα, ἀντές, ἀπό, ὑπερ.

X. Επίρρημα

Τὸ ἐπίρρημα ἔχει πολλοὺς τρόπους· ώσαν δποὺ εἰν' ἐπιρρήματα,
 Καιροῦ· τώρα, τότες, ώς, πάλε, σήμερα, αὔριο, χτές, ἡ ἔχτές, πιά, πάντοτες, κάποτες, δτι, εύθυς.
 Τόπου· απένου, κάτου, δέου, μέσα, κοντά, μακριά, ἀντίκρυ, ἀδύ, ἔκει.
 Ποιοῦ· καλά, ἀχαμνά, νόστιμα, ἀνοστα.
 Ποσοῦ· μιά, φορά, δυό φοραῖς, πολλαῖς φορχίς.
 'Αθροιστικά· μαζέ.
 Παρακελευστικά· δλα.
 Διαιρετικά· χωρίς, δίχως.
 'Εξαιρετικά· πλήν, δέου.
 'Ομοιωτικά· καθώς, έτζε.
 Τὰ τῆς ἀπόστασης· ώστε, δποῦ.
 Συγκριτικά· παραπάνου, παρακάτου.
 'Εξηγηματικά· ηγουν, δ.τι λογθί.
 Τὰ τῆς ὄφαίρεσης· ἀργά καὶ ποῦ, κάπου κάπου.
 'Αποτρεπτικά· δ χριστός.
 'Εθνικά· Ἑλληνικά, ρωμαϊκά, τούρκικα, φράγκικα.
 Τὰ τῆς ἀμφιβολίας· κοντά, σχεδόν.
 'Επιτατικά· πολλά, μάλιστα.
 'Ανετικά· ἀγάλι· ἀγάλια, ήσυχα.
 Βεβαιωτικά· ναι, ναισκε.
 Διηγηματικά· δτι, πώς.
 'Ορκιστικά· μά.
 'Αρνητικά· δχι, δεσκε, δὲν ἡ δέ.
 'Απαγορευτικά· μή, μήν.
 Εικαστικά· ίσως.
 'Ερωτηματικά· ἀπό ποῦ, πώς, πότε.
 Δεικτικά· νά.
 Προσκαλεστικά· ἡ κλητικά· ἀ.
 Τὰ τοῦ σχετλιασμοῦ· ἀλλοι, ἀλλοίμονο, ἀχ.
 Τὰ τοῦ θαυμασμοῦ· πάθ.:
 Τὰ τῆς ἔκπληξης· δχ.
 Τὰ τῆς εύχης· ἀν ποτες, μακάρι.

XI. Σύνδεσμος

Κ' οἱ σύνδεσμοι ἔχουν πολλοὺς τρόπους, ώσαν δποὺ εἰναι
 Συμπλεκτικοί· καὶ, ναι, ἀλλά, ἀμέ, ἀμή, πάλε.
 Διαζευκτικοί· ἦ, παρά.
 Συναπτικοί· ἀνίσως, ἀν καλα, μ' δλον δπού.
 Παρασυναπτικοί· ἐπειδή.
 Αίτολογικοί· νά, γιατί, δτι.
 'Απορηματικοί· ἀραγε, μήπως, μηγάρ.
 Συλλογιστικοί· ἀρα, ἀλλά, ἀμή, λοιπόν, δά,
 Παραπληρωματικοί· δά, καὶ.
 Δυνητικοί· ἀν, ἡ ἢ δταν ἔπεται δασὺ σύμφωνο.
 Διακριτικοί· ἦ.
 'Ελαττωτικοί· κάν, κάνε.
 'Εναντιωματικοί· δμως, μά, μ' δλον τοῦτο.

Τέλος τῶν Τόπων ἡ τοῦ Α' Μέρους τοῦ 'Ετυμολογικοῦ.